

Kommunförbundets mål för regeringsprogrammet 2023

Kommunförbundet, styrelsens sammanträde 22.9.2022

Temat

1. Den statliga styrningen bör möjliggöra en flexibel och effektiv verksamhet i de allt mer olika kommunerna och städerna.

2. Den hållbara utvecklingen, förnyelseförmågan och kriståligheten i kommunerna bör stödjas.

3. Kommunernas roll i att främja livskraft, kompetens, välfärd och en god livsmiljö inom sitt område bör stärkas.

Kommunförbundets mål för regeringsprogrammet 2023

Den statliga styrningen bör möjliggöra en flexibel och effektiv verksamhet i de allt mer olika kommunerna.

1. Kommunernas självstyrelse bör stärkas, den detaljerade regleringen av uppgifterna lättas upp och kommunförsök möjliggörs.
2. Finansieringen av de lagstadgade kommunala tjänsterna bör tryggas och finansieringssystemet revideras.
3. Valfärdsområdena bör ges arbetsro, och inga fler uppgifter bör överföras från kommunerna.

Den hållbara utvecklingen, förnyelseförmågan och kriståligheten i kommunerna bör stödjas.

4. Tillväxt- och verksamhetsförutsättningarna i städerna måste tryggas.
5. De små och medelstora kommunernas och städernas särskilda behov bör beaktas.
6. Kommunernas roll i klimatarbetet bör stärkas.
7. Kommunerna bör få en mer central roll i beredskapsarbetet.

8. Utvecklingen av digitaliseringen och informationshanteringen i kommunerna kräver finansiering och gemensamma lösningar.

Kommunernas roll i att främja livskraft, kompetens, välfärd och en god livsmiljö inom sitt område bör stärkas.

9. Utbildningssystemet bör reformeras så att det motsvarar omvärldsförändringarna och elevernas behov.

10. Man måste satsa kraftigt på att förebygga utslagning genom att utveckla ett smidigt och effektivt servicesystem.

11. Kommunernas förutsättningar att främja sysselsättningen och företagsverksamheten.

12. Lagstiftningen om den byggda miljön måste göras till en enhetlig och fungerande helhet.

13. I trafiksystemet bör man göra prioriteringar som syftar till att bygga en hållbar ekonomi.

1. Den statliga styrningen bör möjliggöra en flexibel och effektiv verksamhet i de allt mer olika kommunerna och städerna.

1. Kommunernas självstyrelse bör stärkas, den detaljerade regleringen av uppgifterna lättas upp och kommunförsök möjliggöras.

- Det är nödvändigt att gallra i dimensioneringen av kommunernas verksamhet och uppgifter och att lätta upp den detaljerade regleringen av genomförandet, för att skapa flexibla, kostnadseffektiva och verkningsfulla lokala lösningar.
- Statens normstyrning bör i första hand inriktas på mål som gäller uppgifter och tjänster samt på uppföljning och utvärdering av dessa mål.
- Kommunpolitiken bör utgå från att kommunerna är olika. På så sätt möjliggörs olika uppgiftsspecifika ansvar och olika arbetsfördelning mellan olika typer av kommuner och städer.
- När det gäller ansvar och arbetsfördelningen, minskningen av regleringen och främjandet av målstyrningen bör man också kunna gå framåt genom försök.
- Kommunpolitiken ska bygga på förtroende och en öppen dialog mellan kommunerna och centralförvaltningen, med beaktande av nationalspråken.

2. Finansieringen av de lagstadgade kommunala tjänsterna bör tryggas och finansieringssystemet revideras.

- Kommunerna måste ges förutsättningar att finansiera sina lagstadgade uppgifter och skyldigheter.
 - Kommunerna måste få full ersättning för ekonomiska förluster (inkomstbortfall eller kostnadsökningar) till följd av statliga beslut.
- Statsandelssystemet bör revideras allt eftersom vårdreformen samt arbets- och näringsreformen 2024 framskrider.
- Revideringen av finansieringssystemet bör stärka kommunernas inkomstbas.
 - Finansieringssystemet bör möjliggöra och främja flexibla och varierande lösningar och samarbete vid tillhandahållandet av tjänster.
 - Kommunerna finansierar hälften av det grundläggande utkomststödet också efter vårdreformen. Detta finansieringsansvar bör undanröjas så snart som möjligt.
 - Alla ändringar i skattegrunderna som minskar kommunernas skatteinkomster bör ersättas fullt ut.
 - Grunderna för värderingen av fastighetsskatten måste ses över och skattesatserna justeras så att de bättre motsvarar fastigheternas gängse värde.
- Kommunerna bör belönas för effektiva metoder.
 - För att uppmuntra olika stora kommuner att utveckla digitala tjänster, uppnå hållbarhetsmålen och ta ledningen i klimatarbetet behövs det incitament.

3. Välfärdsområdena bör ges arbetsro, och inga fler uppgifter bör överföras från kommunerna.

- Välfärdsområdenas uppgifter bör inte utvidgas och inga fler skyldigheter överföras från kommunerna med stöd av lagstiftningen.
- Lagstiftningen bör utvecklas så att kommunerna och välfärdsområdena på ett smidigt sätt, med beaktande av regionala behov och särdrag, kan komma överens om arbetsfördelningen och samarbetsformerna för kontaktytorna mellan kommunerna och välfärdsområdena.
 - Sådana lösningar behövs till exempel för det sektorsövergripande samarbetet inom miljö- och hälsoskyddet, integrationen och sysselsättningen.
- Den nationella styrningen samt statens, kommunernas och välfärdsområdenas samrådsförfarande behöver förnyas så att de bättre beaktar sambandet mellan kommunernas och välfärdsområdenas verksamhet och ekonomi.
 - Statens verksamhetsprinciper bör också stödja samarbetet mellan kommuner och välfärdsområden och bildandet av samarbetsstrukturer på olika nivåer i verksamheten.

**2. Den hållbara
utvecklingen,
förnyelseförmågan och
kristålligheten i
kommunerna bör stödjas.**

4. Tillväxt- och verksamhetsförutsättningarna i städerna måste tryggas.

- I statens och stadsregionernas gemensamma utvecklingsteman bör man gå in för tillväxtavtal enligt internationell modell.
- MBT-avtalen behöver utvecklas till avtal mellan staten och de nuvarande MBT-regionerna om markanvändning, boende och trafik. Staten måste konsekvent förbinda sig att stå bakom avtalen.
 - Staten och MBT-stadsregionerna bör förhandla om de allmänna principerna för en samfinansieringsmodell för trafikprojekt före nästa MBT-avtalsomgång.
- Staten bör (tvärsektoriellt) tillsammans med städerna lösa de negativa effekterna av urbaniseringen, som till exempel segregering, fattigdom och förlust av biologisk mångfald.
- Staten bör satsa mer på trafikinvesteringar mellan och inom stadsregioner, för att öka konkurrenskraften på ett nationellt plan. Dessutom bör hinder i lagstiftningen elimineras i anslutning till detta.
- EU:s finansieringsinstrument för stadsutveckling bör utnyttjas till fullo och utvecklingen av ett nytt nationellt finansieringsinstrument, som också lämpar sig för medfinansiering, bör främjas.
- Den roll stadsregionerna och deras ekonomiska ekosystem har i den gröna omställningen bör stärkas.
 - Det nationella avtalet om koldioxidsnål cirkulär ekonomi måste utvecklas till ett genuint avtalsbaserat instrument, som gynnar alla parter. Avtalet bör stödja åtgärder som städerna fastställt.

5. De små och medelstora städernas och kommunernas särskilda behov bör beaktas.

- Utgångspunkten för kommunpolitiken bör vara att beakta olikheterna i kommunsektorn. De olika kommunerna behöver effektfulla åtgärder.
- Den statliga styrningen bör möjliggöra förnyelse och effektiv verksamhet i städer och kommuner som är olika, utgående från deras egna förutsättningar.
- Främjandet av den så kallade smarta anpassningen och de nya möjligheter som till exempel distansarbetet medför bör beaktas.
- Tillgången till inhemska livsmedel, energi och råvaror för industrin bör tryggas, liksom också försörjningsberedskapen.
- Kommunernas och städernas särskilda behov när det gäller mobilitet, tillgänglighet, flexibla försök, distansarbete och platsoberoende arbete bör beaktas.

6. Kommunernas roll i klimatarbetet bör stärkas.

- Statens och kommunens partnerskap som aktörer för ett klimatsäkert Finland bör stärkas.
 - Stödet till kommunernas klimatarbete bör vara mer övergripande och beakta omfånget av kommunernas arbete.
 - EU:s och statens klimatpolitik behöver förenklas för att ge den demokratiska dialogen en möjlighet, undvika överlappande politiska åtgärder och säkerställa deras transparens och effekt.
- Finansieringen av kommunernas ökade klimatskyldigheter bör tryggas.
 - Till exempel behöver kommunerna tillräckliga ekonomiska resurser för att fullgöra de skyldigheter som EU:s gröna giv innebär.
- De kommunekonomiska konsekvenserna av den gröna omställningen måste bedömas i sin helhet och inte för en enskild politisk åtgärd åt gången.
- Stödet till kommunernas klimatarbete bör inkludera anpassning till klimatförändringen.
 - De olika aktörernas roller i anpassningen och beredskapen behöver definieras tydligare för att uppnå konkreta framsteg.
- En hållbar energiomställning bör påskyndas genom att stödja kommunerna att kontrollerat övergå till förnybara energiformer och sådana som inte kräver förbränning.
 - Detta innebär till exempel utveckling av avtal, pilotprojekt med koldioxidsnåla tekniska lösningar och ekonomiska incitament.

7. Kommunerna bör få en mer central roll i beredskapsarbetet.

- Kommunernas och regionernas kristålighet måste stärkas.
 - För att lyckas med det behövs ett gemensamt system för lägesbilder. Samhällets säkerhetsfrämjande ledning på olika nivåer och informationsflödena inom säkerheten mellan kommunerna, regionerna och centralförvaltningen bör bilda en fungerande helhet.
 - Helhetens funktionsduglighet bör definieras i beredskapslagstiftningen.
- Kommunens ekonomiska och operativa förutsättningar att sköta kritisk infrastruktur (bl.a. vatten- och energiförsörjning samt avfallshantering) bör tryggas.
- Helhetsbilden av försörjningsberedskapen, hotbedömningen och de olika aktörernas ansvar bör vara klara i en situation där myndigheterna (inklusive kommunerna) inte kan fullgöra sina lagstadgade skyldigheter för att marknaden fungerar bristfälligt.
- Kommuner samt andra myndigheter och aktörer bör i samverkan stärka säkerheten i det dagliga livet och känslan av otrygghet bör minskas vid förändringar i verksamhets- och livsmiljön.

8. Utvecklingen av digitaliseringen och informationshanteringen i kommunerna kräver finansiering och gemensamma lösningar.

- Hinder i lagstiftningen för utnyttjande av data bör elimineras och interoperabiliteten, tillgången och den fria rörligheten för information måste förbättras.
 - Kommunernas och forskarnas tillgång till nationella aktörers forsknings- och datamaterial måste förbättras. Prissättningen av datamaterial ska hållas på en nivå som är hållbar ur användarens synvinkel. Kommunernas behov att leda med kunskap bör beaktas i den nationella informationspolitiken.
- Den offentliga förvaltningens utveckling av digitaliseringen bör vara övergripande och konsekvent. Det är viktigt att undvika sektorisering och finansieringen bör vara samordnad.
 - Kommunerna behöver stöd för inriktningen av utvecklingen, stärkandet, planeringen och ledningen av kompetensen, samordningen av samarbetet mellan kommunerna, kostnaderna och spridningen av resultaten.
- Vid lagstiftnings- och förvaltningsreformer behövs en konsekvensbedömning av digitaliseringen, i vilken de språkliga och verksamhetsmässiga konsekvenserna samt kommunernas behov av tilläggsfinansiering beaktas.
- Användningen av gemensamma digitala lösningar som kan tillämpas på flera ställen bör öka och utvecklas tillsammans med användarna. Vi behöver en modell för spridning av lösningar som tas fram på serviceplanet.
 - Behovet av gemensamma serviceformer är särskilt stort inom digital säkerhet.
- Heltäckande funktionssäkra fasta datakommunikationsförbindelser bör byggas i hela landet.
 - Kommunernas finansieringsansvar vid bredbandsinvesteringar bör slopas som villkor för statsunderstöd.
 - EU-finansieringen bör utnyttjas effektivt i hela landet vid bredbandsinvesteringar.

3. Kommunernas roll i att främja livskraft, kompetens, välfärd och en god livsmiljö inom sitt område bör stärkas.

9. Utbildningssystemet bör reformeras så att det motsvarar omvärldsförändringarna och elevernas behov.

- Utnyttjandet av resurserna i utbildningen bör effektiveras genom att luckra upp lagstiftningen, så att man kan utveckla verksamheten och digitala hjälpmedel enligt lokala behov.
- Vid genomförandet av utbildningstjänster bör det vara möjligt att ordna servicen på ett mångsidigt och flexibelt sätt.
 - Samarbetet mellan kommunerna och utbildningsanordnarna är viktigt för att säkerställa tillgång och tillgänglighet i utbildningen i hela landet.
- Det regionala samarbetet på operativ nivå mellan utbildningsanordnare på andra stadiet behöver stödjas.
 - Finansieringen av utbildningen på andra stadiet behöver förnyas för att stödja regionala specialbehov. Nivån på statens finansiering av gymnasieutbildning bör justeras, så att den motsvarar de verkliga kostnaderna, genom att slopa nedskärningen i finansieringen av gymnasieutbildningen. Kommunernas invånarbaserade finansieringsandel samt statens finansieringsandel skulle därmed öka och finansieringsansvaret skulle fördelas jämnare mellan kommunerna.
 - Om kostnaderna för ordnandet av gymnasieutbildning är högre än statens finansiering enligt pris per enhet bör man utreda möjligheten att fakturera elevens hemkommun för mellanskillnaden.
- Lagstiftningen om den grundläggande utbildningen bör ses över i sin helhet. Med mångsidiga sätt att ordna utbildningen kan man säkerställa att eleverna får tillräckliga kunskaper och främja välfärden i olika regioner.
 - Möjligheterna inom distansundervisningen bör utredas som ett kompletterande sätt att ordna undervisningen.

10. Man måste satsa kraftigt på att förebygga utslagning genom att utveckla ett smidigt och effektivt servicesystem.

- Kommunernas roll i förebyggandet av utmaningarna i samhället bör beaktas mer än hittills.
- Kommunerna bör genom flexibel lagstiftning tryggas möjlighet att tillhandahålla tröskelfria tjänster i invånarnas vardag.
 - Servicen bör riktas till att förebygga riskerna för utanförskap. Finansieringen av förebyggande service får inte skäras ned.
- Service- och förmånssystemet bör utvecklas så att alla alltid garanteras en primär förmån i stället för att personen blir långvarigt beroende av utkomststöd.
- De komplicerade problemen som orsakar utslagning och överförs från en generation till en annan bör åtgärdas genom samarbete som involverar flera aktörer på nationell nivå.
 - För att förstå utmaningarna, grundorsakerna, följd effekterna och de nödvändiga strukturerna behövs finansiering av forskning som gäller särskilt barn och unga.

11. Kommunernas förutsättningar att främja sysselsättningen och företagsverksamheten bör stärkas.

- Arbets- och näringsreformen måste möjliggöra ett effektivt och kostnadseffektivt genomförande i kommunerna.
 - Reformens finansieringsmodell måste bedömas ur kommunernas synvinkel. Man måste vara beredd att göra nödvändiga ändringar.
- Arbetskraftsunderskottet måste åtgärdas med alla medel.
 - Det är viktigt att till exempel öka antalet högskoleplatser och flexibla utbildningsvägar för att möta behovet av kompetens, luckra upp behörighetskraven och tillgångsprövningen i den offentliga sektorns uppgifter samt förenkla och försnabba tillståndspraxisen.
 - Den arbetsbetingade invandringen behöver ökas rejält och åtgärderna påskyndas.
 - Sysselsättningen bland invandrare behöver främjas bland annat genom att erkänna avlagda examina, identifiera kompetenser och erbjuda kompletterande utbildning och språkundervisning.
- Befolkningsutvecklingen, digitaliseringen och den gröna omställningen förutsätter investeringar inom kompetensutvecklingen på nationell nivå.
- Den nuvarande varierande modellen för ordnande av yrkesutbildning bör utvecklas så att kommunerna ges möjlighet att använda kompetensutveckling för integration och som verktyg inom sysselsättnings och näringspolitik. På så sätt stärker man kommunens roll i utbildningen.
 - Det här betyder bland annat att utbildningsanordnare ges större möjlighet att besluta om utbildningsutbudet (reglering om anordnartillstånd).
 - Det behövs incitament och möjligheter för samarbete kring den internationella rekryteringen inom yrkesutbildningen, företagen och kommunerna.

12. Lagstiftningen om den byggda miljön måste göras till en enhetlig och fungerande helhet.

- Lagstiftningen bör trygga kommunernas rätt till självständiga val i markpolitiken, planläggningen och genomförandet. Kommunernas planläggningsmonopol bör kvarstå.
- En smidig planläggning bör främjas.
- Regleringen av markpolitiken måste vara hållbar ur kommunalekonomiskt perspektiv.
- Styrningen av byggandet bör stödja den hållbara utvecklingen av kommunens samhällsstruktur och närmiljö.
- Kommunerna behöver resurser för att utveckla verktyg och kompetens att uppnå målen för koldioxidneutralitet i den byggda miljön, för cirkulär ekonomi, och för att motarbeta utarmningen av den biologiska mångfalden.
- Grunderna för ersättningar vid inlösning av mark bör kvarstå i sin nuvarande form i inlösningslagstiftningen. Kostnaderna för anskaffning av mark får inte öka.
 - Inlösningersättningen ska fastställas till marknadspris, vid behov bör man kunna lätta på beskattningen av överlåtelsevinsten.
- Digitaliseringen bör stödja kommunens uppgifter inom planläggning, byggnadstillsyn samt miljö- och hälsotillsyn. Den information som uppstår i kommunens verksamhet ska sparas i kommunens register.

13. I trafiksystemet bör man göra prioriteringar som syftar till att bygga en hållbar ekonomi.

- Helhetsbilden av utvecklingsbehoven i trafiksystemet behöver förtydligas.
 - Finlands logistiska position har förändrats och nya investeringar kommer att behövas inom godstransporterna till följd av situationen i Ryssland.
- Statens väg- och banunderhåll och de eftersatta reparationerna måste få ökad finansiering. Den planerade nedskärningen i finansieringen av utvecklingsprojekt från nivån för Trafik 12-planen bör slopas.
 - Ett fungerande trafiksystem är ytterst viktigt för Finlands nationella förmåga att skapa välstånd och främja den gröna omställningen.
 - Vid allokeringen av resurser behövs prioriteringar och betoning av åtgärdernas effektivitet.
 - Ett effektivare utnyttjande av EU-finansiering förutsätter att vi har tillräcklig nationell finansiering för utvecklingsprojekten.
- Staten bör svara för finansieringen av trafikinfrastrukturen på det nationella planet.
 - Kommunernas kostnadsansvar för statlig infrastruktur får inte öka och staten bör inte ställa överdrivna förväntningar på kommunernas andel av finansieringen.
 - Kommunerna behöver markanvändningsavgifterna och den s.k. planläggningsnyttan för genomförandet av kommunalteknik och service.
- Den gröna omställningen i trafiken och hållbar mobilitet bör främjas.
 - Man bör se till att kollektivtrafiken är konkurrenskraftig både i stadsregioner och på nationell nivå.
 - Hållbar mobilitet samt fungerande persontransporter och resekedjor behöver främjas i hela landet.

KOMMUN- FORBUNDET